

Omgaan met geschenken 2014

Toetsingskader voor medewerkers en leidinggevenden omtrent de aannname van geschenken van derden

INHOUDSOPGAVE

1	Reikwijdte van begrip geschenk	5
2	De toelaatbaarheid van een geschenk.....	5
3	Waardebepaling.....	5
4	Meldingsplicht	5
5	Toetsingskader	6
6	Teruggave geschenk aan aanbieder	6
7	Geschenken van internationale relaties	6

Inleiding

De kerntaak van de politie is te zorgen voor de daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven. Om binnen dit taakveld zuiver te kunnen handelen, mag de onafhankelijkheid van de politie niet in het geding komen. Elke schijn van beïnvloeding moet worden voorkomen. Vandaar de algemene regel dat een medewerker nooit geschenken mag aannemen.

Deze algemene regel kan gaan wringen wanneer een burger een bescheiden geschenk, zoals een bloemetje, aanbiedt als uiting van dankbaarheid. Daarnaast kan, afhankelijk van de context, het niet aannemen van een geschenk als een belediging ervaren worden. Het is dan ook reëel dat een uitzondering op de algemene regel mogelijk moet zijn. Die mogelijkheid is er ook, zij het onder strikte voorwaarden.

Met deze notitie bieden we medewerkers (waaronder politievrijwilligers/vrijwillige ambtenaren van de politie) en leidinggevenden een bindend kader om te bepalen of een geschenk mag worden aangenomen, onder welke voorwaarden en hoe te handelen als het geschenk niet geaccepteerd kan worden.

Het gestelde kader is een uitwerking van het algemene voorschrift, zoals opgenomen in artikel 55c van het Besluit algemene rechtspositie politie (Barp) en artikel 14b van het Besluit rechtspositie vrijwillige politie (Brvp).

1 Reikwijdte van begrip geschenk

De reikwijdte van het begrip 'geschenk' in deze notitie strekt zich uit tot een product, dienst, vergoeding, beloning, gift of belofte in welke vorm dan ook. Een uitnodiging voor bijvoorbeeld een evenement, diner, theaterbezoek, congres, seminar of studiedag valt hier eveneens onder. Maar ook geld (waaronder waardepapieren) en kortingen die gegeven worden.

Het gaat erom dat de medewerker het geschenk krijgt aangeboden in zijn hoedanigheid van ambtenaar, waarbij geen onderscheid gemaakt wordt in de functie van de ambtenaar. Ook de geschenken die (strategisch) leidinggevenden van relaties ontvangen, vallen onder de reikwijdte van deze notitie.

Geschenken die door een internationale relatie aan de politie worden aangeboden vallen eveneens binnen de reikwijdte van deze notitie, maar behoeven vanwege de diplomatieke gevoeligheid een aparte behandeling. Om die reden is paragraaf 7 volledig aan deze categorie geschenken gewijd.

2 De toelaatbaarheid van een geschenk

In de volgende situaties is een geschenk nooit toelaatbaar:

- Geschenken die aangeboden worden met een waarde van meer dan € 50,-.
- Geschenken die aangeboden worden in de vorm van geld of korting, ongeacht de waarde ervan.
- Geschenken die door de medewerker zelf bedongen zijn, ongeacht de waarde ervan.

Een aangeboden geschenk is toelaatbaar als aan de volgende twee voorwaarden is voldaan:

1. het geschenk is minder dan € 50,- waard
en
2. de leidinggevende heeft toestemming verleend om het geschenk aan te nemen c.q. te behouden.

3 Waardebepaling

Bij het vaststellen van de geschatte waarde van een geschenk geldt als richtlijn de prijs die de ontvanger van het geschenk zou moeten betalen in het normale economische verkeer. Een geschenk in de vorm van een congres, seminar of studiedag zal doorgaans een waarde hebben van meer dan € 50,- en dus niet geaccepteerd kunnen worden.

4 Meldingsplicht

Als de medewerker een geschenk wordt aangeboden, dan meldt hij dit bij zijn leidinggevende. De medewerker geeft daarbij de manier aan waarop het geschenk is aangeboden, de vermoedelijke waarde van het geschenk en de naam van de betrokken aanbieder.

De leidinggevende geeft vervolgens direct na de melding uitsluitsel of wel of geen toestemming wordt verleend voor het aannemen van het geschenk.

Ook de aangeboden geschenken die volgens paragraaf 2 nooit toelaatbaar zijn dienen gemeld te worden, zodat de leidinggevende een gepaste reactie aan de aanbieder kan geven (zie paragraaf 6).

Sommige geschenken zijn overduidelijk toelaatbaar, zoals een taart voor de afdeling als dankbetuiging. Ook van kleine, standaard relatiegeschenken, zoals de balpen en het notitieblokje die tijdens een training worden verstrekt, kan op voorhand gesteld worden dat ze toelaatbaar zijn. Voor deze situaties is er geen meldingsplicht. De beoordeling of een geschenk overduidelijk toelaatbaar is, valt onder de professionele ruimte die de medewerker heeft.

5 Toetsingskader

De volgende criteria dienen in ieder geval in beschouwing genomen te worden bij de te maken afweging of een geschenk onder de € 50,- toelaatbaar is:

- Op welk moment en om welke reden wordt het geschenk gegeven? Geschenken kunnen bijvoorbeeld niet worden geaccepteerd voorafgaande aan hulpverlening en zolang er overleg en onderhandelingsituaties gaande zijn.
- Is het geschenk op het privéadres van de medewerker bezorgd? In dat geval leidt dit altijd tot weigering en retourzending met een begeleidend schrijven.
- Wordt er een wederprestatie van de medewerker verlangd of wordt daar op aangestuurd? In dat geval is acceptatie van geschenken niet geoorloofd.
- Betreft het een incidenteel geval of wordt de betrokken medewerker vaker iets door dezelfde relatie aangeboden? Als er vaker iets wordt aangeboden, zal dat eerder leiden tot het onthouden van toestemming en/of tot het verzoek aan de aanbieder om in de toekomst geen geschenken meer aan te bieden.
- Zijn er ook andere medewerkers die regelmatig van dezelfde relatie iets ontvangen? In dat geval zal dat nog eerder leiden tot het onthouden van toestemming en/of het verzoek aan de aanbieder om in de toekomst geen geschenken meer aan te bieden.
- Betreft het een standaard relatiegeschenk? Een standaard relatiegeschenk is een geschenk van geringe waarde dat door een derde routinematig aan zijn relaties wordt aangeboden. Bijvoorbeeld een balpen, agenda, kalender, muismat of een fles wijn. Het routinematige karakter van een standaard relatiegeschenk brengt met zich mee dat er nooit een wederprestatie van de ontvanger wordt verlangd en dat daarop ook niet wordt aangestuurd. Voor een standaard relatiegeschenk kan meestal toestemming worden gegeven. Het veelvuldig ontvangen van standaard relatiegeschenken van dezelfde derde kan aanleiding zijn deze relatie te verzoeken om in de toekomst geen standaard relatiegeschenken meer aan te bieden. Dit om alle schijn van beïnvloeding te voorkomen.

6 Teruggave geschenk aan aanbieder

Als een geschenk niet wordt aangenomen, zorgt de leidinggevende ervoor dat het geschenk retour wordt gezonden. Gaat het om een dienst, of een teruggave is om andere redenen niet mogelijk, dan zorgt de leidinggevende ervoor dat de kosten van het geschenk aan de aanbieder worden vergoed.

De aanbieder ontvangt bij teruggave of vergoeding van het geschenk een begeleidende brief, waarin - onder verwijzing naar het integriteitsbeleid van de politie - wordt gemotiveerd waarom het geschenk niet wordt aangenomen en wordt verzocht om in de toekomst geen geschenken meer aan te bieden.

Ook als de afweging er toe leidt dat de leidinggevende toestemming geeft voor het aannemen van het geschenk, kan de leidinggevende besluiten om - onder verwijzing naar het integriteitsbeleid van de politie - de aanbieder schriftelijk te verzoeken in de toekomst geen geschenken meer aan te bieden.

7 Geschenken van internationale relaties

Het komt regelmatig voor dat de politie, of een vertegenwoordiger van de politie in persoon, een geschenk met een aanzienlijk hogere waarde dan € 50,- krijgt aangeboden door een internationale relatie. Het niet aanvaarden van een dergelijk geschenk zou de relatie met betreffende buitenlandse staat of mogendheid, vanwege de diplomatieke en/of culturele waarde van het geschenk, ernstig kunnen schaden. Om die reden is in afwijking van het bovenstaande voor deze categorie geschenken een afwijkende procedure opgesteld.

Algemeen uitgangspunt is dat het geschenk, inclusief ter plaatse aangeboden etentjes, feestjes en rondritten, formeel wordt geaccepteerd in het belang van de goede relatie met de gever.

Afhankelijk van de vraag of het geschenk uiterlijk geïndividualiseerd is naar 'gever en ontvanger' verloopt de handelswijze als volgt:

1. Het geschenk is blijvend uiterlijk geïndividualiseerd (bijvoorbeeld: een uniek kunstwerk of een beschreven boekwerk).
In dat geval wordt het geschenk overgedragen aan het hoofd van betreffende dienst, die het geschenk op de werklocatie in bewaring neemt (bijvoorbeeld op kantoor tentoongesteld).
2. Het geschenk is niet uiterlijk geïndividualiseerd (bijvoorbeeld: een wijnpakket of een kadobon).
In dat geval wordt het geschenk overgedragen aan het hoofd van betreffende dienst, die het geschenk vervolgens overdraagt aan het Domein Roerende Zaken. Deze dienst vertegenwoordigt de staat als eigenaar van roerende zaken en verzorgt een zorgvuldige verkoop ervan. De opbrengst van de verkoop wordt door het Domein Roerende Zaken in de staatskas gestort.